

wonende in het volk van God, en in Gods kind
voor Gods kind biddende. Maar dan ook het
kind van God hierdoor aangegrepen en in de
gemeenschap met zijn God zalig.

Overal waar gemeenschap aan de orde komt,
doet zich onder menschen drieërlei voor. Men
kan of de gemeenschap die er zijn moet, niet
tot haar recht doen komen en zelfs verbieden;
of wel men kan die gemeenschap veelvuldig ver-
saken, en slechts nu en dan zoeken; of eindelijk,
men kan die gemeenschap tot een onafwijsbare
behoefte doen worden. Men en vrouw, saame-
huw, kunnen van elkaar geheel vervreemden;
se kunnen ook, zonder het juist zoóver te laten
komen, slechts een zeer afgebroken verkeer met
elkaar beleven; of eindelijk, se kunnen zich
geheel aan elkaar geven en toewijden, en metter-
daad een rijk en volstandig samenleven geleiden.

En evenzoo nu staat het met de verhouding
waarin Gods kind tot zijn God staat.

Zoodra we tot de zelfdenking van het
kindschap in onze ziel zijn gekomen, is er
gemeenschapshef. Hiermee is niet gezegd, dat
ook wie nog van God vervreemd is, niet nu
of dan tot God zijn toevlucht neemt. Op
indrukwekkende wijze bleek dit wel anders bij
de ramp van de *Titanic*, met zijn 1500
reisigers aan boord, die verdronken, maar die
vóór ze wegsonken heil zochten in het „Nearer
my God to thee“. En zij 't al minder indruk-
wekkend, toch doet hetzelfde verschijnsel zich
onder de gewone burgerij nog telkens weer voor.
Geraakt iemand dien ge anders nooit van God
hoort spreken, plotseling in doodsgevaar, dan
komt 't o, Mijn God! over de lippen er men er
zelf op bedacht is. Bijna altoos bij plotseling op-
komend gevaar, maar ook wel op het slecht als
't een sterfbed dreigt te worden. En ook afgezien
van gevaar hoort men nog maar al te dikwijls bij
een gedachtenismaal, bij een huwelijks- of bij der-
gelijke, een uitroep: God zegene u! door een
vader of moeder, die anders geheel buiten God
leven, uitspreken. Ja, zelfs is 't meer dan
eens in onze Staten-Generaal beluisterd, dat
een Minister, die aan geen God meer geloofde,
toch onze Koning of Koningin een zegen over
het land deed inspreken. Doch al willen we
ook hieraan niet alle betekenis onttogen,
ieder voelt toch, dat dit alles met de gemeen-
schap van de ziel met haar God zelfs van
verre de gelijkens niet heeft.

Doch komt ge nu op die wesenlijke gemeen-
schap met God, waarin ge ook zelf, althans
eensgermate, deelen moogt, dan doet zich toch
ook hier geheel 't zelfde verschijnsel voor. Dan
toch zult ge tijden in uw leven kennen, dat
die gemeenschap met uw God slechts een enkel
maal elken dag, en zelfs niet altoos onder uw
bilden, gesmaakt werd. Ook al bidt ge niet
onvroom, toch weet ge zelf zeer goed, dat ook
al ontbreekt in uw gebed niet alle ontzag en
eerbied, en al voelt ge zeer wel dat ge niet
gedachtenloos bidt, de innerlijke gemeenschap
met uw God lang niet altoos onder het bidden
opwaakt.

Gemeenschap met uw God is toch nog heel
iets anders dan aan uw God denken. Zonder
dat denken is de gemeenschap wel onmogelijk,
maar ze gaat in dat denken niet op. Ze is veel
meer. Ze is veel inniger. Ze is veel warmer en
veel rijker. Ook aan het kind van uw buurman
kunt ge denken; maar als ge uw eigen lieveling
op uw schoot neemt en aan uw hart drukt,
gaat er toch heel wat anders in u om.

En vooral bij de gemeenschap met uw God
spreekt dit zoo sterk, omdat uw gemeenschap
met uw God altoos van twee zijden tegelijk
moet komen. Gij kunt geen gemeenschap met
uw God hebben, zoo uw God niet genadiglijk
in de gemeenschap met u ingaat. En lang niet
altijd voegt zich dit vanzelf samen. Er kunnen
zeer wel gesteldheden in uw leven en in uw
ziel zijn, die de toetreding van uw God voor u
afsluiten. Dat kan zijn oorzaak vinden in
schuldige zonden, en ook kan 't opkomen uit
verzoeken waarin het uw God behaagt u te
beproeven. Maar in elk geval is „verborgene
omgang“ en „gemeenschap“ met uw God nog
heel iets anders, dan dat ge uw gedachte ophelt
naar den Hooge of u vermaakt in Gods deugden.
„Gemeenschap“ doet altijd op nabijheid, en
doelt er dus van zelf op, dat uw God tot u
genaderd is, en dat ge alsnog voelt nabij u God
te zijn. Gemeenschap vraagt de ontsluiting van
hart en hart; de ineenstemming van de weder-
zijdsche gewaarwording; of wilt ge, het ontvangen
en als indringen van de zalige uitwerking die
Gods nabijheid op 't anders zoo licht ontrast
gemoed heeft.

Maar juist hier treedt nu het diepgaand
onderscheid in.

Nu kan toch die zalige gemeenschap of u wel
gegend zijn, maar nog *selden*; of wel, die heer-
lijke gemeenschap kan het *bestendig* besit van
uw hart zijn geworden; en juist op dit onder-
scheid komt 't hier nu aan.

Hebt ge u *gevend* aan uw God, verwacht ge
Hem *den gansen dag*, en voelt ge u *voortdurend*
nabij Hem, dan is er geen afbreking meer
van de gemeenschap met den Hellige, maar is
't u een *wonen* nabij uw God geworden.

Aan alle overdrifving kunt ge u hier spenen,
en zelfs is dat gewenscht. Wie zich toch in zou
beelden, dat hij alle uur van den dag, en in
elk uur al de zestig minuten, in bewuste, ge-
voelde, in genoten gemeenschap met zijn God
zou verkeeren, zou bitter teleurgesteld uitkomen.
Zoo iets is wel beoogd en nagestreefd. Men
heeft er zich voor opgesloten in een bidcel of
kluis. Men heeft gelofte van een eeuwige wijzen
gedaan. Of ook, men heeft zich geheel uit alle
gezetenschap met al wat buiten de ziel ligt
teruggetrokken. En toch kwam men teleurgesteld
uit. Te veel te veel gedachten van buiten sluipen
toch de ziel binnen en leiden ons af. Maar dit
is dan ook niet bedoeld. Een kind dat bij
moeder aan tafel zijn schoolwerk zit af te doen,
denkt zeer zeker en moet wel denken aan wat
dit schoolwerk inhoudt. Maar toch neemt dit niet
weg, dat rijk een kind ook zoo, ook terwijl het aan
zijn schoolwerk denkt, en zelfs zijn gedachten
daarop samtrekt, het koesterende en verwar-
mende van moeders nabijheid gevoelt. En zoo
nu ook is 't met onze gemeenschap met onzen
God.

Neen, het mag er niet bij blijven, dat ge drie,
vier of meermalen per dag, uw ziel en sinnen
afrekt van de dingen der wereld of van uw ge-
spreken met menschen, om alsnog opzettelijk een
oogenblik in den verborgen omgang met uw God
in te gaan, en u dan weer van Hem te verwij-
deren, om u daarna of uw gesprek voort te
zetten. Integendeel, ook uw verkeer en uw
gemeenschap met uw God moet intreden zoo-
dra ge in den morgen wakker wordt, en eerst
met uw inslapen uw bewustzijn verlaten, om
ten deele zelfs in uw slaap en slimerling door
te gaan. Daarvoor geraakt ge nu wel niet op
eens. Het begint veelal met een enkele maal
per dag alsoo uw God te vinden. Dan ver-
meerdert ge van lieverlede die beurt, maar

zelfs al hadt ge het tot zes-, zeven maal gebracht,
ook daarmee kunt ge nog niet volstaan. Het
moet een *gewennen* aan uw God, het moet een
Hem zoeken *den gansen dag*, het moet een
voortdurend nabij uw God zijn, worden. En zalig
is alleen hij, die betuigen kan, dat hij zoo goed
als nooit meer zich van de gemeenschap met
zijn God vervreemd gevoelt.

Nu zal dit in dien volstrekt zin wel bijna
nimmer voorkomen. Volstrekt is het alzoó alleen
bij Jesus geweest. Maar wie in Christus is,
streeft er dan toch naar om ook zelf in die vol-
standige gemeenschap in te gaan. Het mag en
moet niet maar een „*inleeren*“ zijn bij zijn God
om bij Hem te overnachten, en met den morgen
die komt, Gods tente weer te verlaten. Wat
Moses aan Jeshurun als hoogsten zegen toebad,
moet ook aan u verwensteld worden: „De
euwige God zelf u een *woning*“.

In het wonen ligt hier de bestendigheid!

Dr. A. K.

Amsterdam, 6 Juni 1913.

Van bevriende zijde meldt men ons, dat
Prof. Eerdmans niet de schrijver is van het
Kerkleuws in de *Nieuwe Rotterdammer*,
maar dat deze rubric zou geschreven
worden door Ds. Humme, die van 1889
tot 1893 Remonstrantsch predikant was te
Oude Wetering en sinds dien emeritus is
geworden.

In hoeverre dit bericht juist is, kunnen
we niet beoordeelen. Algemeen werd Prof.
Eerdmans als de schrijver van deze berich-
ten gedoovert, en de geest, die uit het
geinrichteerde stuk sprak, was geen
andere dan men uit de verkiezingspeeches
van dezen liberalen zeloot kon vernemen.
Indien Prof. Eerdmans echter niet de
schrijver is, doet het ons leed zijn naam
met dit lasterlijk geschrift in verband te
hebben gebracht, al was het slechts onder-
stellenderwijze.

Tot de zaak zelf doet dit echter weinig
af. Ons hoofdberaar gold niet den schrij-
ver van het stuk, maar wel, dat een deftig
liberaal blad als de *Nieuwe Rotterdammer*,
die zoo vaak ach en wee roept over de
„leugenachtigheid“ der antirevolutionairen,
zich niet ontzag zulke door en door
onware beschuldigingen in haar kolommen
op te nemen.

Als de verkiezing achter den rug is, zal
ze zelf blozen van schaamte over wat ze
in haar delirium electorale schrijven durft.

„Ten doop presenteren“.

Een belangstellend lezer vraagt ons, of
de uitdrukking „ten doop presenteren“ in
Art. 57 onzer Kerkenorde niet beteekent,
gelijk Ds. Rudolph, Renkema en de Moor
in hun uitgave, van de Kerkenorde opmerken,
„den doop aanvragen en de beantwoording
der doopvragen op zich nemen, maar niet
het kind ten doop houden“.

Bijzkaar staat deze vraag in verband
met wat we in onze artikelenreeks *Ouders
en getuigen* over dat „presenteren ten
doop“ geschreven hebben, en meent onze
Interpellant, dat bedoelde uitdrukking door
ons eenigzins anders verklaard wordt.

Een wezenlijk verschil is er echter niet,
want de uitdrukking „ten doop presenteren“
is door ons, voorzover we ons herinneren,
noot vermeld in den zin van *ten doop
houden*. Niet, dat we daarom geheel zouden
onderschrijven wat genoemde predikanten
opmerkten, dat het presenteren ten doop
niets met het ten doop houden te maken
heeft, want historisch is dit althans niet
geheel juist. In de Kerkenorde door de
Synode te Antwerpen i. Mel 1564 vastge-
steld, komt de bepaling voor: „wanneer een
kind ten doop gepresenteerd wordt, zal de
vader of peter het kind ten doop houden“ (quand
quelque enfant sera présenté au Baptême
le père ou le parrain le tiendra). De beide
acten van het ten doop presenteren en
het ten doop houden worden hier wel
onderscheiden, maar tegelijk zeer nauw ver-
bonden: wie het kind ten doop presenteert,
moet het kind ook ten doop houden. Het
laatste is de symbolische acte, waardoor
het eerste wordt uitgedrukt.

Toch zijn beide daaronder niet identiek,
en genoemde schrijvers hebben volkomen gelijk,
wanneer ze waarschuwen tegen het misver-
stand, alsof de bepaling in onze Kerken-
orde dat de vader het kind ten doop moet
presenteren, alleen wilde zeggen, dat de
vader op het moment van de doops-
bediening het kind moest vasthouden in
zijn armen. De eigenlijke bedoeling is,
dat de vader zelf in de samenkomst der
gemeente moet komen, om daar zijn kind
ten doop aan te bieden als een kind
des verbonds, en dienstegevolge ook ver-
plicht is op de doopvragen te antwoorden.
Het is dus minder juist uitgedrukt, wanneer
bedoelde schrijvers het presenteren ten
doop laten slaan op de aangifte voor den
doop, die aan den doop voorafgaat, en
waarbij de vaders dan ook op zich nemen
de doopvragen te beantwoorden, want met
deze aangifte voor den doop bij den predi-
kant of een commissie van den Kerkeraad
heeft het presenteren ten doop niets uit-
staande. Het presenteren ten doop is niet
de acte, die aan de doopsbediening vooraf-
gaat, maar de handeling, die op het moment
van de doopsbediening zelf geschiedt. Het
alzoende bewijs hiervoor ligt in het Doops-
formulier van Calvijn, waaraan de uitdruk-
king ontleend is. De eerste vraag, die hier
gedaan wordt aan de ouders (en getuigen)
is: *presentez vous cest enfant pour estre
baptisé*, d. w. z. *presenteert gij dit kind om
gedoopt te worden?* waarop zij antwoorden
ja. En evenzoo luidt de eerste doopvraag
in het Doopsformulier van A. Lasco: *zijn
deze kinderen, welke gij ten doop presen-
teert, het zaad deser Kerk, opdat ze door
onzen dienst wettig gedoopt mogen worden?*
Het presenteren of aanbieden ten doop
was dus een aparte handeling bij de doops-
bediening, waardoor de ouders te kennen
gaven, dat zij den doop begeerden voor
hun kind en het recht van het kind op

den doop gelden deden. Hieraan is de
uitdrukking in onze Kerkenorde ontleend,
en alleen zoo mag ze historisch verklaard
worden. Daardoor zal het ook duidelijk
worden, waarom de Synode van Antwerpen
wilde, dat de vader, die het kind ten doop
presenteerde, het ook in zijn armen houden
zou, omdat daardoor duidelijk uitkwam
dat dit kind *zijn kind* was, en hij het kind
ten doop aanbood.

Ouders of getuigen?

XVI.

Al hebben onze Nationale Synodes beslist
geesacht, dat de vader het kind ten doop
zou presenteren en de doopbeloften afge-
geven, toch hebben zij het bestaande gebruik
om *nevens den vader* ook getuigen of ge-
vaders bij den doop te nemen, zoals Ar-
tikel 57 onzer Kerkenorde uitdrukt, niet
afgekeurd, mits men daarvoor personen nam,
„die de zuivere leer toegedaan en vroom
van wandel zijn.“

Welke motieven onze Kerken daartoe ge-
leed hebben, kan wel het best blijken uit
hetgeen de Synode van Dordt in 1574 Ar-
tikel LXII des aangaande uitgeproven heeft.
Na voorop te hebben gesteld, dat „we geen
gebed van den Heere hebben om geve-
ders of getuigen te nemen“ en dat men daarom
niemand hiervan „een bijzonder naam mag
opleggen“, gaat de Synode aldus voort:
„nochtans nademaal het een oud gebruik
is en tot een goed einde ingevoerd, te weten
om van het geloof der ouders en den doop
des kinds te getuigen, en op zich te nemen
den last van het kind te onderwijzen inge-
val dat zijn vader of moeder hem afstierf,
evenzoo om de onderlinge gemeenschap en
verbinding tusschen de geloovigen te on-
derhouden, zullen degenen, die dit gebruik
niet begeeren te volgen, maar hun kinde-
ren zelf willen presenteren, met naarstig-
heid aangepord en vermaand worden, dat
zij geen twist zoeken, maar dat zij zich
lever naar de gewoonte en oude ordening
schikken, die goed en profijtelijk is“.

We deelen deze uitspraak in haar ge-
heel mede, niet alleen omdat hieruit blijkt,
hoe onze Kerken aanvankelijk dit gebruik
hebben aangemoedigd dan afgekeurd,
maar ook omdat uit deze nadere moti-
vering kan worden afgeleid, welke betee-
kenis aan het optreden dezer doopgetuigen
werd gehecht.

In de eerste plaats moesten zij bij den
doop dienst doen als *getuigen*, en wel in
dubbelen zin; vooreerst als getuigen aan-
gaande het geloof der ouders, d. w. z. dat
ze den Kerkeraad moesten vergetuigen, dat
de ouders van het kind metterdaad „geloov-
igen“, d. w. z. leden der Gereformeerde
Kerk waren; en ten tweede als getuigen
van den doop van het kind, zoodat ze, wan-
neer laterover later twijfel ontstond, getu-
gen konden, dat de doop werkelijk was ge-
schied. Het is daarom, dat de van ouds
gebruikelijke naam van geveaders of peters
in ons Kerkelijk spraakgebruik plaats heeft
gemaakt voor dien van *doopgetuigen*, want
deze getuigen deden evenals de getuigen bij
een notariële acte of huwelijkskulting
dienst om *getuigenis* af te leggen aangaande
de ouders en aangaande de doopsbediening.
Gelijk we vroeger zagen kende ook de
Roomsche Kerk zulke testes baptisami
of doopgetuigen, die wel te onderscheiden zijn
van de parentes spirituales of geestelijke
ouders van het te doopen kind en alleen
dienst doen om getuigenis aangaande den
doop af te leggen. Feitelijk vond hier dus
een geheele verandering plaats in het doop-
getuigenstelsel. Terwijl de Roomsche Kerk
de taak van de geestelijke opvoeding van
het kind toebetrouwde aan de „geveaders“
of doopgetuigen, elichte onze Kerk, dat
deze taak aan de natuurlijke ouders zou
worden toebetrouwd en de doopbelofte
daarom door hen zou worden afgelegd;
en de zoogenaamde geestelijke ouders of
geveaders werden nu tot doopgetuigen in
den eigenlijken zin des woords gemaakt.
Wanneer de Synode van Dordt beweert,
dat dit het oude gebruik van de Kerk was,
dan is dit natuurlijk niet juist. Uit de
historie der eerste Christelijke Kerk bleek
ook, dat aanvankelijk bij den kinderdoop
geen getuigen, maar *sponsors* of borgen
optraden, en dat daarvoor de ouders in de
eerste plaats in aanmerking kwamen. Maar
si is hier een historische vergissing in het
spel, op zich zelf bestond er natuurlijk geen
bezwaar tegen, dat bij den kinderdoop
zulke getuigen optraden, en dat men deze
rol thans toebedeelde, aan de peters en me-
ters. Een bij het volk ingeworteld gebruik
bleef aldus gehandhaafd, ook al kreeg het
thans een geheel andere betekenis.

Daar in den eersten tijd het optreden van
zulke getuigen bij den doop wenschelijk
werd geacht om zekerheid te hebben aan-
gaande het geloof der ouders en het feit
van den doop zelf, lag, gelijk Voetius
recht opmerkt, daaraan, dat de toestanden
op kerkelijk gebied nog veelzins verward
waren en de Kerk wegens de vervolging
nog niet publiek kon optreden. De doop
moest in het geheim worden bedienend; vaste
doopregisters dorst men er nauwelijks op
nabehouden, uit angst, dat ze in handen
der Inquisitie zouden vallen, en er kon dus
licht twijfel over rijzen, of een kind wel
gedoopt was. Vandaar, dat men toen ge-
tuigen bij den doop noodig had, die daar-
omtrent zekerheid konden geven. En
evenzoo was het met het getuigenis, dat ze
hadden af te leggen aangaande het „geloof
der ouders“. In de vluchtelingenkerken
kwamen telkens vreemdelingen binnen, die
hun kind gedoopt wilden hebben, maar die
geen attestatie konden overleggen, omdat ze
overhaast hadden moeten vluchten, of de
gemeente, waartoe ze behoorden, verstrooid
was geworden, indien deze vluchtelingen
nu allen tot de Gereformeerde religie be-
hoord hadden, zou dit geen bezwaar heb-
ben opgeleverd, maar onder deze vluchte-

lingen behoorden ook aanhangers van allerlei
secten, die door de Overheid evenzoo ver-
volgd werden. Waar de Gereformeerde
Kerken niet elk kind doopten, maar alleen
de kinderen van „geloovige ouders“ d. w. z.
die de Gereformeerde religie waren toege-
daan, moest men daarom wel elischen, dat
de ouders, die hun kind ten doop brachten,
getuigen meebrechten, die voor het „geloof
der ouders“ instonden. Wie dit alles be-
denkt, zal het zeer begrijpelijk vinden,
dat onze Kerken aanvankelijk het optreden
van zulke doopgetuigen, ook al was hier-
omtrent geen Goddelijk gebod, toch zeer
gewenscht achtten. Maar het zal even-
zeer duidelijk wezen, dat zoodra een ge-
oerde toestand intrad en de Kerk publiek
kon optreden, de *raison-d'être* voor deze
doopgetuigen vervallen is, gelijk Voetius
recht opmerkt. De Kerkeraad heeft
dan wel andere middelen dan het getuigen-
is dezer doopgetuigen, om zich te verge-
wissen of de ouders leden der Gereformeerde
Kerk zijn; hij kan dat van de leden zijner
eigen Kerk nagaan uit de lidmatenregisters,
en wat leden aangaat die van buiten komen,
uit de attestatie. En al evenmin heeft men
zulke getuigen dan noodig voor het vast-
stellen of een kind gedoopt is, want elke
geoorde Kerk houdt er een behoorlijk
doopregister op na, waarin de namen der
gedoopte kinderen zijn opgeteekend, en wie
twijfelt, of hij gedoopt is, kan dat in het
doopregister laten nazien. Uit dezen hoofde
was het dus zeker niet noodig om deze
doopgetuigen nog te handhaven, nadat de
Kerken tot een vaste positie gekomen waren.

Evenzoo staat het met het tweede motief,
door de Synode aangevoerd, dat deze doop-
getuigen, ingeval de beide ouders kwamen
te overlijden, dan konden optreden om de
plaats der ouders in te nemen en voor de
Gereformeerde opvoeding van het kind
te zorgen. Ook bij dit motief heeft men,
gelijk Voetius terecht opmerkt, wel in het
oog te houden, welke bijzondere omstandig-
heden in den eersten tijd het optreden
dezer doopgetuigen noodzakelijk maakten.
Aangezien de scheiding tusschen Roomsche
en Protestantisch in de familie nog lang
niet zoo scherp was doorgetrokken als thans,
liepen de kinderen groot gevaar, wanneer
de ouders kwamen te sterven, in handen
van Roomsche bloedverwanten of voogden
te vallen. Daarbij kwam, dat in die tijden
van vervolging het gevaar van een plote-
lingen dood der ouders veel grooter was
en dat, wanneer de kinderen dan onverzorgd
achter bleven, de Roomsche Overheid er
terstond bij was, om zulke kinderen een
Roomsche opvoeding te laten geven. Het
was daarom, dat de Kerken er prijs op
stelden, dat de ouders bij den doop getuigen
medebrachten, die tegelijk met de ouders
de verplichting op zich namen om voor de
opvoeding van het kind te zorgen, wanneer
de ouders kwamen te overlijden. Natuurlijk
had ook een belofte in zulke gevallen alleen
dan waarde, wanneer de Staatswetten zulke
een opdracht van de ouders om bij hun
overlijden voor de opvoeding hunner
kinderen te zorgen, wettigden of toelieten,
en de Overheid niet zelf de voogden aan-
wees of de kinderen in publieke weeshuizen
in de Roomsche religie deed opvoeden.
Reeds op dien grond oordeelt Voetius het
optreden dezer doopgetuigen een ijdele ver-
tooning, wanneer de toegewezen voogden
of de Overheid naar eigen goedvinden over
het kind te beslissen hebben, want de doop-
getuigen kunnen hun beloften dan niet na-
komen. Nog veel minder is er echter in
onze dagen reden om daarom zulke doop-
getuigen te elischen. De Staatswet rekent
niet met wat doopgetuigen bij den doop
beloofd hebben omtrent de opvoeding van
het kind, en kent aan de doopgetuigen geen
de minste rechten toe bij de opvoeding
van een ouderloos kind. De eenige zeker-
heid, dat het gedoopte kind in de Gerefor-
meerde religie zal worden opgevoed, ligt
daarin, dat de ouders bij testamentaire be-
schikking voogden aanwijken, die de Gerefor-
meerde leer zijn toegedaan. Vandaar dat
de belofte der ouders, dat zij hun kind in
de Gereformeerde leer zullen onderwijzen
of doen onderwijzen, volkomen voldoende
is voor de Kerk. In dit doen onderwijzen
ligt toch opgesloten, dat zij, voor het geval
zij komen te overlijden, maatregelen zullen
nemen, om te zorgen, dat hun kinderen
Gereformeerd zullen worden opgevoed. Een
bepaalde belofte van de doopgetuigen is
daarom overbodig en heeft ook zeer weinig
waarde. Bovendien komen gevallen, dat
beide ouders reeds vroeg overlijden, zeld-
zaam voor, en heeft de Kerk in het feit, dat
de naaste familieleden tot de Gereformeerde
Kerk behooren, genoegzaam waarborg voor
de Gereformeerde opvoeding der kinderen.

Van meer betekenis is het derde motief
door de Synode van Dordt aangevoerd, dat
het doopgetuigenstelsel nuttig is „om de
onderlinge gemeenschap en verbinding der
geloovigen te onderhouden“. Het is toch
volkomen juist, dat in dit doopgetuigen-
stelsel een heerlijke uiting kan liggen van
de gemeenschap der heiligen onderling.
A. Lasco heeft daarop in zijn Doopsformu-
lier terecht gewezen. De kinderen des
verbonds zijn het *zaad der Kerk*, en niet alleen
de ouders, maar heel de gemeente heeft
daarom mede toezicht te houden, dat deze
kinderen in de vrees des Heeren worden
opgevoed. Wat de Apostel Paulus in den
brief aan de Corinthiërs schrijft, dat alle
geloovigen leden zijn van één lichaam, dat
ze elkander daarom hebben te dienen, op
elkander hebben toe te zien en elkander
hebben op te scherpen in het geloof, geldt
seker niet het minst waar het de opvoeding
geldt van de gedoopte kinderen, waaruit
de Kerk straks moet worden opgebouwd. De
ouders staan dus niet alleen verantwoord-
elijk voor de opvoeding hunner kinderen;
heel de gemeente heeft hier een roeping te
vervullen, wanneer de ouders dezen plicht
verwaarlozen. In de Boheemsche Kerk
was het dan ook gebruik, dat geen kind

gedoopt werd, of de ouders moesten doop-
getuigen medebrengen, die in het bijzijn
van getuigen van hen de opdracht ont-
vingen, om, wanneer zij in het nakomen van
hun plicht om de kinderen Christelijk op
te voeden, te kort schoten, hen te vermanen
en te bestraffen, terwijl de doopgetuigen
beloofden en op zich namen dezen plicht
tegenover de ouders te zullen vervullen. Dat
is het wat de Dordtsche Synode blijkbaar
bedoelde, wanneer ze in deze doopgetuigen
een uiting zag van de „onderlinge gemeen-
schap en verbinding der geloovigen“. Maar
hoeveel uit dien hoofde ook van
dit doopgetuigenstelsel te zeggen valt,
toch mag daarom het oog niet gesloten
worden voor de gevaren en gebreken, die dit
aankleefden. Door deze taak aan bepaalde
leden der gemeente, d. w. z. aan de doop-
getuigen, op te dragen, werd het gevoel,
dat elk lid der gemeente hier een plicht te
vervullen heeft, verworpt. A. Lasco heeft
dit bezwaar zelf wel gevoeld, en daarom in
zijn doopsformulier aan den doopgetuigen ge-
vraagd: erkent gij dat het uw plicht en die
van heel de gemeente is, dit kind Christelijk te
helpen opvoeden. Maar waar deze belofte
ten slotte toch alleen van de doopgetuigen
werd afgenomen, leidde dit vanzelf er toe,
dat de andere gemeentelieden denken gingen:
de doop getuigen hebben deze verplichting op
zich genomen, dus ben ik er niet toe verplicht.
En dit is niet het eenige bezwaar. Voetius
wijst er terecht op, dat de doopgetuigen
deze hoog ideale opvatting van hun taak
al zeer slecht verstaan hebben, en van dit
toezicht op de opvoeding der ouders in de
praktijk niets terecht kwam. Het bederf, dat
de Roomsche Kerk in dit getuigenstelsel
gebracht had, werkte daartoe te sterk in
de volkszedes na. De eigenlijke reden,
waarom de ouders deze doopgetuigen bij
den doop verzochten, was en bleef, dat men
rijke geschenken bij den doop verwachtte en
gaarne aanzienlijke personen bij den doop als
peten uitnoodigde; terwijl de doopgetuigen
als de hoofzaak beschouwden, dat zij werden
uitgenoodigd bij den doopmaaltijd, die al
luisterrijker werd gevierd. Het sterkst bleek
dit bederf wel heruit, dat niettegenstaande
de Synodes uitdrukkelijk bepaald hadden,
dat men als doopgetuigen alleen personen
nemen zou, die zuiver waren in de leer en
vroom in hun wandel, omdat alleen zulke
personen een waarborg aanboden voor de
opvoeding van het te doopen kind, het
geval zich telkens voerde, dat de ouders,
wegens familierelaties of omdat de naam
vernoemd werd, als doopgetuigen Rooms-
chen, Davidjoristen, en Remonstranten uit-
noodigden, of personen, op wier levenswandel
zeer veel te zeggen viel. Een kwaad, dat
niet weinig in de hand werd gewerkt, omdat
de Libertijnsche gezinde Overheid ook hier
van de „preceisheid“ der Gereformeerden
niets wilde weten en openlijk verklaarde,
dat men bij den doop „allerlei menschen“
als getuigen moest toelaten om de ver-
dracht onder het volk te behouden en te
vermeerdere. (Staatskerkenorde van 1576).

Het is daarom wel te begrijpen, dat
hoewel onze Nationale synodes het „gebruik
van deze doopgetuigen“ hebben aanbevolen,
van beslist Gereformeerde zijde het verzet
tegen dit gebruik steeds ernstiger is ge-
worden. Reeds Voetius in zijn *Politia Eccle-
siastica* laat niet onduidelijk merken, dat
hij het optreden dezer doopgetuigen naast
de ouders een geheel overbodige zaak acht,
nu de Kerk in geheel andere omstandig-
heden verkeerde. Veel eerder gingen nog
Voetius' leerlingen en geestverwanten als
Hoornebeek, Koelman, Smijtegelt e. a. die
openlijk op de afschaffing van deze ge-
woonte aandrongen. Het doopgetuigen-
stelsel was, gelijk Koelman het uitdrukt,
een onnoodige instelling, dewijl de gansche
gemeente getuige was van den doop, zoodat
het aanwijzen van bepaalde getuigen
hier geen zin had; en aangezien het de
plicht was van alle Christenen om lieft
te bewijzen tot bevordering van den geeste-
lijken welstand van ouden en jongen, kin-
deren en ouders, behoefde deze zaak niet
aan bepaalde doopgetuigen te worden op-
gedragen. Bovendien was het nemen van
deze peters en meters bij den doop een
menschelijke inzetting, door God niet ge-
zegd en uit het Pausdom afkomstig. Ge-
tuigen bij den doop waren, gelijk hij het
uitdrukte, meestal „tuig“. Daarom wilde hij,
dat de Kerk dit doopgetuigenstelsel geheel
zou afschaffen.

Officieel is dit wel niet geschied en de
bepaling in de Dordtsche Kerkenorde bleef
gehandhaafd, maar het ernstig verzet der
meest besliste Gereformeerde predikanten
tegen dit instituut heeft toch deze vrucht
gedragen, dat praktisch het doopgetuigen-
stelsel al meer werd beperkt, allengs geheel
buiten gebruik raakte, en thans wel niet één
vader er meer aan denkt, bij den doop van
zijn kind nog doopgetuigen te noodigen.

Het is daarom wel ietwat zonderling, dat
onze Gereformeerde Kerken, toen zij op
de Synode te Utrecht, de revisie der Dordts-
che Kerkenorde ter hand hebben genomen,
het slot van Artikel 57 onveranderd heb-
ben gelaten. Dit artikel is een anachro-
nisme, dat in onze Kerkenorde niet meer
thuis hoort.

Dr. H. H. K.

Tegstafel.

Is, QUEBEC. MELVINA EN DE LEGENDE VAN
DEN VUURTOREN. L. I. Veen, Amsterdam.
Ik had een en ander van hem gelezen. Zijn
Levensgang, Roman uit de Diamantwereld,
dat boek van fonsch naturalisme, maar dat
omdat er veel meer sentiment, veel meer interesse
in het levenaleed van de wereld, die het uitbeeldt,
in zij, zoo heel anders andoet dan „in boek
van ZOLA. Ook had ik van hem gelezen de
doorvoelde studie over: DE LICHTER KANT VAN
SCHRIJVER, die hij in een van zijn HANDBESCHRIJ-
FINGEN had geleefd; een studie waarin hij
juist bij hem zoo trof, dat meevleuten met de
christelijke mystiek in dat, ook om zijn ietgeheel
voor mij zoo hoogstaande boek.

Geno-
schrij-
v. V.
ANTW-
giste
derde
KUNST
CAREL
zending
zag ik
zijn be-
breede
aanstel
van o.
En
dancst
„Dat
Voo-
over
in zij
distinc-
midde
welspre-
SCHART
welke
Congre-
Bij i
Ibraël
maar
groot
moed
En i
sedert
voor zij
gezicht,
zijn art
Wat
geen zo
kinnen
hij als
voelen
hebben
LEONDI
Dit o
boek d
moeden.
Behal
haar na
boek ik
Feuille-
tonder d
LJNDE
INNEIN
Laat m
QUEBEC
beginnen
geven.
Uit d
reeds ee
broer En
„Het
een goud
heldere
sachtes
op ver-
tuintje.
I
lente-lich
mannen-
hulv'rend
precies
zijn v
vader . .
En da
dit stuk
aan moe-
denken i
den tien
reeds der
Laat m
herinneris
„De o
Volksvijt
beschad-
tingen. A
manlig i
dag en
entrée va
oogen en
knasterige
als een w
„Mijn
lidmaatsc
En dat
als het c
den tuin
kinderen
tourtinet
makkerij
dat we g
En daaro
lend-entij
Galerij bij
te worde
leven van
opvangen
„Toen
het smade
houdlijks
drift in
baloorij u
Eindelij
in den t
beoelde .
met viani
oogen, en
Vertroutel
een gneip
me, anaak
Paisia wa
oogen en
en trotsch
— Stap
Hij gaa
kelijk lid
Ik loog,
achter aan
Maar 't
vóór dring
zijn met
is alleen.
„Half 't
wenden, e
onder hoe
grimmigert
En nu i
Louis i
theblad g
seedoor R
MELVINA
pantgen a
uitgaat a
dorpelingen
groelen. D
lottig, dat
Haar beest
meest bij
haren ond
een kraale
MELVINA
als een kre
„Haar
lange tijde